

Trygt når tidene skifter Pensjonsnyheter - offentlig sektor

Prosess Pensjon våren 2009

11. mars ble rapporten fra utvalget som ser på ulike modeller for ny tjenestepensjonsordning i offentlig sektor (statlig og kommunal) lagt fram. Rapporten ble overlevert partene, som grunnlag for forhandlingene i mellomoppgjøret 2009.

Partene er enige om at tjenestepensjonsordningene er forhandlingstema med full konfliktrett. I fjorårets oppgjør ble noen av prinsippene fra AFP-forhandlingene i privat sektor avtalt å skulle ligge til grunn også i offentlig sektor. Samtidig var partene enige om at dette måtte sees i sammenheng med tjenestepensjonsordningen som sådan i offentlig sektor.

Møteboka fra meklingsmannen i 2008 inneholdt derfor mandat for hvordan dette arbeidet skulle skje videre. Siden august har utvalget sett på hva som må tilpasses i de offentlige

tjenestepensjonsordningene i forhold til pensjonsreformen.

Det som ikke vil være tema i år,

men som partene må ta stilling til hvordan skal behandles fremover, er uføredelen i

tjenestepensjonsordningen, barne- og etterlattepensjoner og omfanget av særaldersgrenser.

Det som er viktig ved årets oppgjør er å få på plass prinsippene for fremtidens offentlige

tjenestepensjonsordning i lys av den nye folketrygden. Alle detaljer knyttet til ordningene, overgangsordninger mv. er det ikke sikkert at faller på plass i selve tariffoppgjøret. Men de grunnleggende prinsippene må være klare, slik at tilpasningene og forberedelsene til nytt pensjonsystem i 2011 kan komme i gang.

3. april er det avtalt overlevering av krav i statsoppgjøret.

Kommunesektoren begynner 15. april. Ut fra signalene så langt legges det opp til at partene i staten vil prøve å legge ferdig det økonomiske opplegget først. Da kan det kjøres parallelle løp, med felles front mellom kommune og stat på pensjon etter påske. Arbeids- og inkluderingsdepartementet, AID, har det totale ansvar for

Pensjonsreformen og vil koordinere pensjonsarbeidet i stat og kommune, som begge skal enes om ett felles tjenestepensjonssystem.

Etter påske vil partene i tillegg til den økonomiske rammen for tariffoppgjøret ha full fokus på pensjon. Forhandlingene som ordinært skal være avsluttet natt til 1. mai, kan derfor havne i mekling om vi ikke finner løsninger på pensjonsutfordringene. Tidsaspektet her kan bli avgjørende, det vil si at vi rett og slett ikke rekker å bli ferdig innen fristen.

Riksmeklingsmannen er forberedt på at partene havner i mekling og det er lagt opp en tentativ fremdriftsplan for meklingsperioden fram mot avslutning siste uka i mai.

Resultatet av tjenestepensjonsforhandlingene kan sendes ut til uravstemming blant medlemmene. Dette vil sette store krav til informasjonsflyten under og etter forhandlingene/meklingen.

YS Stat og YS Kommune forbereder et eget opplegg sammen med forbundene for gjennomføring av denne viktige prosessen.

Forbundene i YS-K bestemmer selv

foto: Delta

YS i Utvalget for offentlig tjenestepensjon

YS-leder Tore Eugen Kvalheim har vært YS' representant i utvalget, som ble ledet av Arbeids og inkluderingsminister Dag Terje Andersen. Representanter fra hovedorganisasjonene på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden har deltatt, i tillegg til regjeringen. YS har også hatt to representanter i arbeidsgruppa som har utredet grunnlaget for rapporten, Dag Bjørnar Jonsrud fra kommunal sektor og Kristine Sandvik fra YS Stat.

Kort om rapporten fra Utvalget for offentlig tjenestepensjon.

Rapporten inneholder noe om alle de temaene i de offentlige tjenestepensjonsordningene (OfTP) som berøres av pensjonsreformen

Innledningsvis forklares endringene i folketrygden og hvilke implikasjoner dette får for OfTP. Dagens ordninger for AFP og tjenestepensjon blir kort beskrevet. Videre viser en til Stortingsforliket, hvor det slås fast at "Tjenestepensjon tilsvarende to tredjedeler av sluttlønn i offentlig sektor (bruttoordninger) videreføres". Mandatet som partene ble enig om i fjorårets lønnsoppgjør gjengis også.

Kap 4 En tilpasset alderspensjon

Dette er hovedtyngden av rapporten. Her innleder en om mål for offentlige tjenestepensjoner, forklarer noen sentrale begreper i pensjonsreformen som skal gjenfinnes i OfTP og starter en beskrivelse av ulike modeller. Pensjonsforliket legger en klar føring for hvilke modeller som vil være aktuelle å jobbe videre med, likefullt er det i rapporten beskrevet fire modeller:

- Modifisert bruttoordning
- Ytelsesbasert påslagsordning
- Netto ytelsesordning
- Innskuddsordning

Det er de to første modellene som er viet mest oppmerksomhet. Disse kan beskrives med noen hovedtrekk:

Modifisert brutto- Ordningen har følgende kjennetegn:

- Tjenestepensjonsordningen garanterer et bestemt nivå på samlet (brutto) pensjon
- Det gjennomføres samordning av tjenestepensjonen med alderspensjon fra folketrygden og med AFP
- Det er en fastsatt full opptjeningstid for å nå et definert brutto ytelsesnivå. Tjenestetid ut over dette gir ikke høyere pensjon
- Pensjonsgrunnlaget fastsettes med utgangspunkt i inntekten på slutten av yrkeskarrieren (sluttlønn-prinsipp)
- Fast lønn, faste tillegg og noen variable tillegg er pensjonsgivende – det er ingen opptjening for overtid.

Den modifiserte bruttoordningen innebærer at hovedtrekkene ved opptjeningsreglene i dagens offentlige tjenestepensjonsordning videreføres: Sluttlønnbasert pensjonsgrunnlag og en fastsatt opptjeningstid for å nå et definert brutto ytelsesnivå. Det er imidlertid nødvendig å gjøre endringer i samordningsreglene når alderspensjonen fra folketrygden kan tas ut fleksibelt.

Ytelsesbasert påslagsordning - Ordningen har følgende kjennetegn:

- Tjenestepensjonen er et netto påslag til ytelser fra folketrygden og AFP. Ingen samordning med folketrygd og AFP
- Pensjonsrettighetene tjenes opp på bakgrunn av inntekt i alle år en person har vært medlem av tjenestepensjonsordningen (alleårsopptjening)
- Den årlige opptjeningen av tjenestepensjon varierer med inntektsnivå
- All inntekt fra den offentlig arbeidsgiveren som er pensjonsgivende inntekt i folketrygden, er pensjonsgivende også i tjenestepensjonsordningen, inklusive variable tillegg og overtid
- Opptjente pensjonsrettigheter reguleres i takt med lønnsutviklingen i samfunnet fram til uttak.

Påslagsordningen har klare likhetstrekk med den nye alderspensjonen i folketrygden og den nye AFP-ordningen i privat sektor som det ble enighet om i lønnsoppgjøret i 2008. Påslagsordningen skiller seg imidlertid fra AFP-ordningen ved at bare inntekt fra den offentlige arbeidsgiveren inngår i pensjonsgrunnlaget og ved at det kan tjenes opp pensjonsrettigheter også etter 62 år. Påslagsordningen er en nettoordning og fordelingsegenskapene i ny folketrygd får dermed i utgangspunktet gjennomslag. Ulik opptjening, for eksempel over og under 7,1 G, vil imidlertid moderere fordelingsprofilen fra folketrygden.

Rapporten diskuterer rundt forskjeller og likheter mellom ordningene, men uten å konkludere. Det er også forsøkt å si noe om kostnader i modellene, men dette er usikre anslag. Videre i rapporten skisseres kort noen mulige innfasningsmodeller. Dette vil bl.a. avhenge av valg av modell og hvor langt grunnlovsvernet strekker seg. AFP er beskrevet i et eget kapittel. Uttaket av AFP vil avhenge av hva slags modell som velges for tjenestepensjonsordningen. Det beskrives også alternativer til organisering av AFP-ordningen i offentlig sektor.

Avslutningsvis beskrives kort mulig ytelse for de som har særaldersgrenser. Her ser en for seg to mulig løsninger; en videreføring av at tjenestepensjonsordningen dekker to tredjedels sluttlønn (mest aktuelt med modifisert brutto), eller en egen tidligpensjonsordning. Uføreytelsen i tjenestepensjonen er i liten grad utredet da det ikke foreligger klarhet i hvordan folketrygdens uføreytelse blir enda. Hele rapporten kan leses på AIDs hjemmesider, der finner du også vedlegg på alle temaene, utarbeidet av sekretariatet i Aid.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/pressesenter/pressemeldinger/2009/rapport-om-offentlig-tjenestepensjon.html?id=548659>